

показують цифри в період з 1995 по 2010, лише за офіційними даними щорічно виводилось близько 2млрд. дол. [1, с.310] Зараз на дворі 2016 і за даними, що зазначає ГПУ лише відсторонений Верховною Радою президент Віктор Янукович вивіз з країни понад 32 млрд.дол США готівкою.

Висновки. Економічні умови, що існують в Україні, зокрема обмеженість платоспроможного попиту реального сектора економіки на передові технології та інновації, диктують необхідність застосування державою політики, яка допоможе зупинити витік коштів з України, підняття рівня довіри до банківської системи, застосування податкових інструментів для регулювання інноваційних процесів в економіці. Для виправлення складної ситуації цілком очевидним є необхідність визначення реальних впливових чинників за допомогою нових ефективних економіко математичні моделей, пошуку замовників на Українську продукцію та роботи підприємств галузі, завантаження виробничих потужностей.

Технологічний імператив як основа інноваційної політики сьогодні повинен стати одним із основних принципів стратегії соціально-економічного розвитку економіки України визначати її новітній базис через систему пріоритетів й пронизувати усі положення з використанням результатів технологічного прогнозування.

Література

1. Технологічний імператив стратегії соціально-економічного розвитку України: монографія / [Федулова Л.І., Бажал Ю.М., Осецький В.Л. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Д.І. Федулової ; НАН України ; Ін-т екон. та прогноз. – К., 2011. – 656 с
2. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково- технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2014 рік: Аналітична довідка МОН України Український інститут науково-технічної і економічної інформації. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/Стан%20розвитку%20науки%20і%20техніки%20та%20результативність.pdf>
3. Геєць В.М. Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів: монографія. - У 2 ч. – Ч. 1 / за ред. В.М. Геєця, А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 389 с.
4. Про інноваційну діяльність : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
5. Шумпетер Й.А. История экономического анализа / пер. с англ. под ред. В.С. Автономова, в 3-х т. Т. 3. – СПб.: Экономическая школа, 2001. – 688 с.
6. Привітання професора Лотфі А. Заде - Нейро-нечіткі технології моделювання в економіці: науково-аналітичний журнал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nfimte.com/> (дата звернення 01.12.2016 р.). – Назва з екрана.

УДК 351.72

Никифоров А. Є.
д.е.н., доцент, професор кафедри
макроекономіки та державного
управління КНЕУ, ntid@ukr.net
Гавловська В. І.
студентка магістерської програми
„Державне управління
економікою” КНЕУ,
vikagavlovskaya@gmail.com

**ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА БЕЗПЕКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
КОМПЛЕМЕНТАРНІСТЬ ТА КРИТЕРІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ**

Анотація. Тези розкривають основні положення доповіді щодо сутності, факторів та ієрархії понять „інвестиційна безпека” та „безпека інвестиційної діяльності”.

Вступ. Наукове розроблення проблематики інвестиційної безпеки України проводяться вже протягом понад 10 років. Одна з перших спроб визначити проблеми та шляхи забезпечення економічної безпеки України була здійснена З. Варналієм [1]. Роль інвестиційної безпеки як складової фінансової безпеки країни та методологія кількісної та якісної оцінки інвестиційної безпеки держави досліджується у працях О. Барановського [2]. Ґрунтовна методика оцінки інвестиційної безпеки викладена у монографії В. Кириленка [3]. Науково-практичні аспекти оцінки рівня інвестиційної безпеки розроблені С. Пирожковим [4]. У вітчизняній економічній науці виникли та продовжують розвиватися наукові напрями, запропонований понятійний апарат, в рамках якого сформувалися різні підходи до визначення сутності поняття „інвестиційна безпека”, досліджуються фактори впливу на інвестиційну безпеку, розроблена „Методика розрахунку рівня економічної безпеки України”, яка визначає таксономію оцінки інвестиційної безпеки [5].

Постановка проблеми. Водночас поглиблення наукових досліджень цієї проблематики та їх практична функція обумовлюють необхідність уточнення теоретичних підходів до визначення сутності понять „інвестиційна безпека” та „безпека інвестиційної діяльності”.

Результати дослідження. У наукових та енциклопедичних виданнях інвестиційна безпека характеризується як стан та позитивна динаміка інститутів інвестиційної системи, за якого забезпечується гарантований захист і соціально-орієнтований стійкий розвиток економічної системи країни [1,2,3]. Інвестиційна безпека є однією із найважливіших складових економічної безпеки, яка, у свою чергу, є елементом національної безпеки країни (рис.1). Ряд авторів трактують інвестиційну безпеку країни як певний рівень національних та іноземних інвестицій (за умови їх оптимального співвідношення), який здатний забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних економічних механізмів [5]. Наголошення на результативній (рівень національних та іноземних інвестицій) функції інвестиційної безпеки країни висуває на перший план ресурсне, зокрема, фінансове забезпечення інвестиційного процесу. При цьому значно звужується об’єкт та фактори, що обумовлюють цю сферу національної безпеки. Інвестиційна безпека, на наш погляд, є функцією впливу значного спектру чинників, у тому числі: політичних, економічних, науково-технічних, інноваційних. Важливе місце серед них посідають чинники, що враховують забезпечення безпеки інвестиційної діяльності та протекцію злочинам у сфері інвестування (рис 2).

Першочерговим завданням держави для реалізації цієї групи чинників є правове забезпечення безпеки інвестиційної діяльності, яке передбачає: законодавче встановлення правового захисту інвестицій та інвесторів (як національних, так й зарубіжних); характеристику ознак протиправних та злочинних дій у сфері інвестиційної діяльності; визначення повноважень правоохоронних органів щодо запобігання та протидії злочинам у сфері інвестування.

Практичною функцією держави щодо реалізації безпеки інвестиційної діяльності та протекції злочинам у сфері інвестування є створення, ресурсне та кадрове забезпечення правоохоронних органів та їх відповідних підрозділів, а також публічність інформації, державний та громадський контроль за їх діяльністю.

До цієї ж групи чинників належать дії держави, які спрямовані на інформаційне забезпечення та безпеку інформації у сфері інвестиційної діяльності, насамперед, мова іде про захист інформаційних мереж та баз даних.

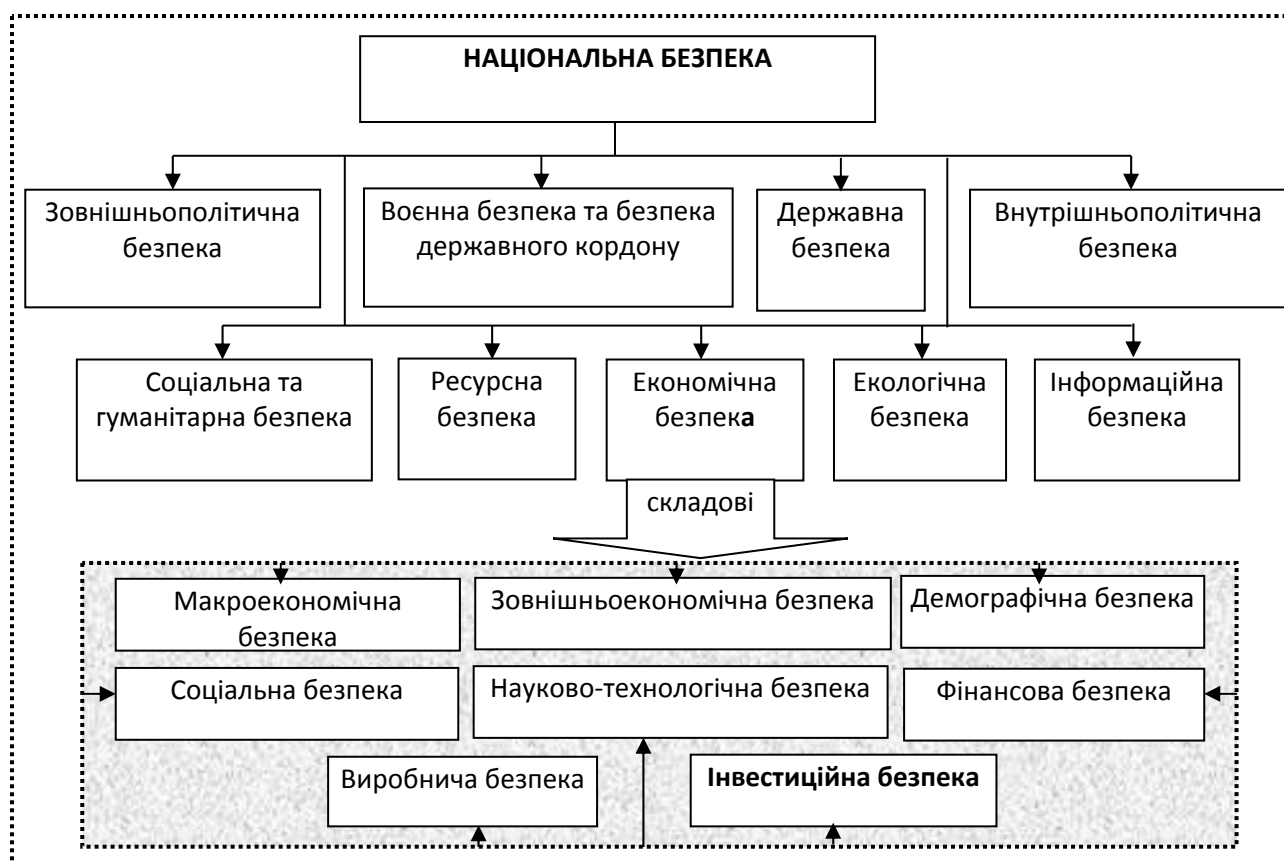


Рис. 1. Інвестиційна безпека в системі національної безпеки¹

Важливим чинником безпеки інвестиційної діяльності є протедія тіньовій економіці. Як вважають ряд економістів тіньова економіка є результатом порушення рівноваги між суб'єктами держави з приводу створення та розподілення продукту, яке виникло у наслідок дерегуляції економіки та порушення на цій основі балансу інтересів, а також у наслідок недостатності або недосконалості засобів ефективного контролю за дотриманням чинного законодавства [7, с. 169]. Найбільш вагомими негативними наслідками тіньової економіки для інвестиційної діяльності є: втрата податкових надходжень та, як наслідок, ускладнення виконання державою своїх фінансових зобов'язань перед суспільством і посилення нерівномірності податкового тягаря – звуження прошарку „середнього класу”, який є основним інвестором в економічно розвинутих країнах; скорочення інвестиційних ресурсів України у наслідок їх перепливу за кордон; можливість монополізації економіки через зниження ціни продукції тіньового сектора на величину несплаченого податку; несправедливий та непрозорий розподіл національного доходу в суспільстві, що викликає нерациональне інвестування наявних ресурсів; неможливість швидкої інтеграції України у ЄС через викривлення принципів демократичного суспільства.

Одним з основних чинників безпеки інвестиційної діяльності є протидія злочинам против прав власності, у тому числі, на об'єкти, в які вкладаються інвестиції, що найбільш загрозливо проявляється у поширенні рейдерства. Важливими є запобігання та протидія злочинам у сфері господарської діяльності (крадіжки інвестованих грошей та майна та ін.).

До чинників безпеки інвестиційної діяльності також належить протедія корупції, наслідком якої є: розширення тіньової економіки; порушення конкурентних механізмів

¹ Розроблено на основі Закону України “Про основи національної безпеки України”. – Відомості Верховної Ради України. – № 39. – ст.351 (зі змінами та доповненнями).



Рис 2. Фактори інвестиційної безпеки країни

ринку; погіршення інвестиційного клімату; зростання зносу, технологічної відсталості та уповільнення оновлення основних фондів, що поглиблює нерозв'язаність проблем подолання економічної кризи в Україні.

Серед загроз інвестиційної безпеці країни слід звернути увагу на переплив капіталу за кордон при наявності дефіциту інвестиційних ресурсів та „відмивання” грошей як механізм

забезпечення функціонування тіньової економіки, відтворення економічного потенціалу організованої злочинності. Ряд економічних досліджень з проблематики тіньової економіки доводять той факт, що „відмиті” гроші та „втеклі” капітали не повертаються у „світлий” сектор національної економіки України.

Висновок. Отже, інвестиційна безпека і безпека інвестиційної діяльності є взаємопов’язаними комплементарними поняттями. Друге є ключем до першого. Інвестиційна безпека країни не може бути забезпечена без належної безпеки інвестиційної діяльності.

Література

1. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізм забезпечення): Монографія / О.І. Барановський. – К.: КНТЕУ, 2004. – 759 с.
2. Варналій З.С. Проблеми та шляхи забезпечення економічної безпеки України / З.С. Варналій // Економіка і управління. – 2000. – №1. – С.18 – 29.
3. Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки: Монографія / В.І. Кириленко. – К.: КНЕУ, 2005. – 232 с.
4. Пирожков С.І. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України / С.І. Пирожков. – К.: НППМБ, 2003. – 42 с.
5. Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 р. № 60. Режим доступу до ресурсу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>
6. Закон України “Про основи національної безпеки України”. – Відомості Верховної Ради України. – № 39. – ст.351 (зі змінами та доповненнями). Режим доступу до ресурсу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/lows/show/964-15>
7. Користін О.Є. Економічна безпека: навч. посіб./ О.Є. Користін, О.І. Барановський, А.В. Герасименко, Л.М. Доля, О.М. Калюк та ін. За ред О. М. Джузи – К.: Алерта, Центр учбової літератури, 2010. – 368с.

УДК 336.71

Охрименко Ірина Борисівна
канд. екон. наук,
доцент кафедри банківської справи
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима гетьмана»
e-mail: irina7674@ukr.net

РОЗВИТОК БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН

Анотація: у статті розглядаються реалії і проблеми розвитку безготівкових розрахунків в Україні і можливі шляхи їх вирішення, надані пропозиції щодо удосконалення організації безготівкових розрахунків та вказано на переваги їх розвитку як чиннику економічних змін в країні.

В останні роки Україна вийшла на новий рівень розвитку технологій у сфері інформаційної безпеки, зокрема: прийнято закони про електронний цифровий підпис і електронний документообіг, вітчизняні операційні системи відповідають міжнародним і національним стандартам, конкурентоспроможні на міжнародних ринках і ні в чому не поступаються іноземним аналогам.

Національний банк України планує до 2020 року знизити показник співвідношення рівня готівки в економіці до ВВП майже удвічі, з 14,6 % у 2015 році до 7,5 %. Для реалізації цього завдання було розроблено програму під назвою «Cashless economy» [2]. Реалізація проекту «Cashless economy» передбачає не лише скорочення готівкового обігу, а насамперед зменшення тіньового грошового обігу, збільшення бази оподаткування та акумулювання